

O b s a h tohoto čísla:

Ještě jednou o "vnuceném modelu" /Vlastimila Tesařová/

Poznámky k reformě našeho dnešního hospodářského mechanismu -
na pokračování /kolektiv autorů/

Vlastimila Tesařová

J e š t ě j e d n o u o " v n u c e n ě m m o d e l u " .

Ve svém textu "K problematice socialistické demokracie" /viz Diskuse č.4/ jsem napsala, že úvahy o "vnuceném modelu" mi nejsou sympatické. Samotný projev sympatií nebo antipatií ovšem žádný objektivně existující problém nevyřeší - a otázka svobodné volby naší specifické cesty k socialismu objektivně existujícím problémem skutečně je. Navíc se jedná o tezi v opozičním hnutí velmi rozšířenou a od Srpna 1968 hluboce zakořeněnou. Naposled jsem se s ní setkala jako s názorem, že všechny nešvary, jimiž naše současná společnost trpí, mezi nimi zejména korupce a protekcionářství, nejsou tradičně vlastní naší národní povaze, nýbrž že jde o import z východu.

Já sama jsem se již několikrát vyjádřila - a znovu to opakuji - v tom smyslu, že si vůbec nemyslím, že by Sovětský svaz nezasahoval podstatnou měrou do naší poválečné historie, nebo že by byl lhostejný k tomu, co se u nás děje dnes a bude dít v budoucnu. Přesto však stále nepovažuji tezi o "vnuceném modelu" za šťastnou a nosnou platformu pro rozvíjení našeho opozičního hnutí. A to zejména z následujících důvodů:

Především proto, že přisoudíme-li této tezi prioritní postavení, vzniká problém, jak se dopracovat k objektivní analýze, která je nezbytná pro zrod reálné koncepce jakéhokoliv společenského hnutí.

Ještě z dob svých vysokoškolských studií /léta 1951-1956/ si pamatuji, že tehdy mezi starší a mladou generací historiků existoval spor o to, kde leží hranice mezi historií a současností. Starší byli toho názoru, že historii lze dělat teprve s odstupem nejméně padesáti let; mladší by byli rádi posunuli tuto hranici až do současnosti. Nyní už nevím, jak intenzívně jsem tento spor prožívala já osobně, ale určitě jsem táhla za jeden provaz s mladými - už proto, že jsem tehdy byla mladá, a pak také proto, že mne vždycky ze všeho nejvíc zajímala současnost.

Dnes, po všech životních zkušenostech, které jsem zatím získala,